

EEN KWALITEITSNORM VOOR DUURZAME FINANCIËLE PRODUCTEN

Consultatiedocument

April 2018

Inhoud

A.	Inleiding	2
1.	Kader	2
2.	Ambitie	3
3.	Benadering	3
4.	Toepassingsgebied	4
5.	Label	5
6.	Timing	5
B.	Vereisten van de kwaliteitsnorm	6
	Kader	6
	Basisbeginselen	6
1.	Duurzaamheidsstrategieën	8
1.1	Uitvoeringsrichtsnoeren	8
2.	Uitsluitingen	11
2.1	Algemene opmerkingen	11
2.2	Uitvoeringsrichtsnoeren	12
3.	Transparantie	19
3.1	Uitvoeringsrichtsnoeren	19
4.	Informatie	21
4.1	Uitvoeringsrichtsnoeren	21
5.	Toezicht	22
5.1	Uitvoeringsrichtsnoeren	22

A. Inleiding

1. Kader

Op 31 januari 2018 publiceerde de deskundigengroep op hoog niveau over duurzame financiën (High-Level Expert Group on Sustainable Finance) van de Europese Commissie zijn eindverslag¹. In dit verslag worden 8 strategische aanbevelingen voorgesteld voor een financieel systeem dat duurzame beleggingen ondersteunt.

Met de vierde aanbeveling wordt het probleem van particuliere belegging in duurzame beleggingsproducten aangepakt.

“Burgers die hun spaargeld willen beleggen, moeten de mogelijkheid krijgen om te beleggen in portefeuilles die hun duurzame en ethische voorkeuren weerspiegelen. Het rechtstreekse resultaat zou zijn dat een aanzienlijk deel van de financiële activa van de EU wordt ondergebracht in gezamenlijk kapitaal dat bijdraagt tot duurzame financiering.”²

Er wordt onder meer aanbevolen dat de Commissie en de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA):

- beleggingsadviseurs verplichten om als routinecomponent van financieel advies de voorkeuren van particuliere beleggers over de duurzame impact van hun beleggingen te vragen en daar vervolgens op te reageren.
- de keuze van particuliere beleggers vergemakkelijken door de transparantie over de duurzaamheidseffecten en -processen van beleggingsfondsen te vergroten.
- particuliere beleggers beschermen door minimumnormen vast te stellen voor fondsen die als duurzaam worden benoemd.

Soortgelijke bedenkingen worden naar voren gebracht in het ontwerpverslag³ over duurzame financiën van de Commissie economische en monetaire zaken van het Europees Parlement.

In dit kader wordt in het onderhavige consultatiedocument een kwaliteitsnorm voor duurzame financiële producten voorgesteld. In de norm wordt een ondergrens (minimumnorm) voor alle “duurzame” financiële producten (fondsen in het bijzonder) en een bijhorend ambitieus en zichtbaar label voorgesteld.

¹ Zie <https://ec.europa.eu/info/publications/180131-sustainable-finance-report>.

² “Citizens with savings to invest should be empowered to invest in portfolios that reflect their sustainability and ethical preferences. The direct result would be to bring a substantial part of the EU’s financial assets into pools of capital contributing to sustainable finance.”, Final report of the High-Level Expert Group on Sustainable Finance.

³ Zie

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fNONSGML%2bCOM%2bPE-618.012%2b01%2bDOC%2bPDF%2bVo%2f%2fNL>

2. Ambitie

De niche van duurzame financiële producten moet het goede voorbeeld geven en op een pragmatische, realistische maar ambitieuze manier laten zien hoe financiële prestaties en een hoog niveau van maatschappelijke prestaties met elkaar kunnen worden verzoend.

Het doel van de kwaliteitsnorm is om het niveau van duurzame financiële producten kwalitatief en kwantitatief te verhogen en de beginselen ervan te veralgemenen naar klassieke financiële producten.

Duurzame financiële producten zijn momenteel een relatieve nichemarkt. Duurzame beleggingsproducten hebben een marktaandeel van ongeveer 5-10% (afhankelijk van het toepassingsgebied en de definitie die worden toegepast) en duurzame spaarproducten hebben een marktaandeel van ongeveer 1% van het totale spaargeld.

Om een zinvolle impact te hebben op de overgang naar een duurzame economie en samenleving, moet de integratie van duurzaamheidsoverwegingen (ESG⁴) duidelijk ook verder gaan dan deze niche en zijn weg vinden naar de gangbare financiële producten en diensten.

Deze integratie is nu al aan het gebeuren, naarmate meer en meer financiële instellingen over hun hele groep een ESG-beleid voeren dat van toepassing is op al hun krediet- en beleggingsbeslissingen. Andere opmerkelijke ontwikkelingen zijn de door sector aangestuurde Taskforce voor de openbaarmaking van klimaatgerelateerde financiële informatie die door de Raad voor financiële stabiliteit⁵ is opgericht, de werkzaamheden van de deskundigengroep op hoog niveau inzake duurzame financiering⁶ die is opgericht door de Europese Commissie en de regelgeving inzake niet-financiële verslaglegging (richtlijn 2014/95/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie⁷, IBPV⁸, tweede richtlijn aandeelhoudersrechten (SRD 2)⁹, artikel 173 in Frankrijk¹⁰, enz.)

3. Benadering

De maatstaf voor deze kwaliteitsnorm zijn de behoeften van de samenleving en de verwachtingen van de snelgroeiende groep van spaarders en beleggers met een bijzondere belangstelling voor het duurzame karakter van hun beleggingen.

⁴ Ecologische criteria, sociale criteria en criteria voor goed bestuur (ESG-criteria): drie centrale factoren bij het meten van de duurzaamheid en de ethische impact van een belegging in een onderneming of activiteit.

⁵ <https://www.fsb-tcfd.org/>

⁶ <https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance>

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095&from=NL>

⁸ Richtlijn 2016/2341/EU betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016L2341>

⁹ Richtlijn 2017/828/EU tot wijziging van Richtlijn 2007/36/EG wat het bevorderen van de langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders betreft <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017L0828>

¹⁰ Artikel 173-VI van de Franse wet inzake energietransitie voor groene groei (LTECV) betreffende de klimaatgerelateerde verslaglegging door de belegger.

De norm vormt een reeks vereisten inzake portefeuille en processen waaraan een financieel product ten minste moet voldoen om als “duurzaam” te worden beschouwd. De beheerder van het product gaat bij voorkeur verder dan de vereisten in de norm om duurzaamheid in te vullen.

De kwaliteitsnorm vereist dat de financiering van een beperkt aantal praktijken die algemeen als niet duurzaam worden beschouwd, wordt uitgesloten. De belangrijkste focus ligt echter op transparant zijn en relevante en nuttige informatie geven aan potentiële klanten, waardoor zij kunnen bepalen of het beleid van een bepaald product strookt met hun persoonlijke overtuigingen.

In de kwaliteitsnorm wordt een benadering gebruikt op basis van beginselen. Belangrijke kenmerken en eigenschappen die essentieel zijn voor een geloofwaardig duurzaam product worden geformuleerd. Deze beginselen zijn aangevuld met uitvoeringsrichtsnoeren die specificeren hoe de beginselen moeten worden geïnterpreteerd en die als leidraad dienen bij de uitvoering ervan in specifieke portefeuilles. Er moet steeds rekening worden gehouden met de verwachtingen van de beleggers dat het geld dat zij beleggen in duurzame financiële producten niet terugvloeit naar niet-duurzame activiteiten of dergelijke activiteiten ten goede komt.

De kwaliteitsnorm voor duurzame financiële producten staat niet vast. Het niveau en de interpretaties van de norm moeten voortdurend evolueren en regelmatig worden beoordeeld, in een multi-stakeholder context, om de relevantie ervan voor de samenleving te verzekeren.¹¹

4. Toepassingsgebied

Het voornaamste toepassingsgebied van de kwaliteitsnorm omvat alle gestandaardiseerde producten die als duurzaam product op de markt worden aangeboden aan particuliere, private en institutionele klanten in België.

Het begrip “financiële producten” omvat beleggingsproducten (bv. beleggingsfondsen, verzekeringsfondsen, gestructureerde obligaties) en spaarproducten.

Producten naar Belgisch en buitenlands recht die in België worden verhandeld, vallen onder het toepassingsgebied.

De norm is van toepassing op financiële producten die op de markt worden aangeboden als “duurzaam”, “maatschappelijk verantwoord”, “ethisch”, “SRI” (maatschappelijk verantwoorde belegging), “ESG” of onder gelijkaardige benamingen.

Financiële instellingen zullen producten met dergelijke benamingen niet verhandelen indien ze niet voldoen aan de bepalingen van de kwaliteitsnorm.

Op maat gemaakte portefeuilles, afgestemd op de specifieke financiële verwachtingen en duurzaamheidsverwachtingen van individuele private of institutionele klanten vallen niet onder het toepassingsgebied. Dit neemt niet weg dat de principes van de kwaliteitsnorm ook hier een inspiratiebron kunnen zijn. De kwaliteitsnorm voor duurzame producten beperkt evenmin de financiering van ondernemingen via klassieke producten (d.w.z. producten die niet als duurzaam product op de markt worden aangeboden).

¹¹ Zie de aanbeveling van de HLEG on Sustainable Finance over de ontwikkeling van een duurzaamheidstaxonomie en de oprichting van een speciaal technisch werkc comité.

5. Label

Financiële producten die voldoen aan de kwaliteitsvereisten van de norm worden vermeld op een speciale website en krijgen het label “duurzaam”.

Duurzame financiële producten die geen fossiele brandstofbedrijven financieren, krijgen een extra stempel van “fossielvrij”.

Een zichtbaar label wil vertrouwen inboezemen en potentiële beleggers garanderen dat het financiële product duurzaam wordt beheerd en niet is blootgesteld aan zeer onduurzame praktijken, zonder dat de beleggers zelf een gedetailleerde analyse hoeven te maken. Er dient echter wel transparantie te zijn over alle elementen die voor een dergelijke analyse nodig zijn.

Er zal een kloofanalyse met andere bestaande duurzaamheidslabels¹² worden uitgevoerd. Hieruit zal blijken in hoeverre deze labels voldoen aan de vereisten van de kwaliteitsnorm en aan welke bijkomende criteria moet worden voldaan om volledig overeen te stemmen met de norm.

De kwaliteitsnorm en het label zijn een niet-commercieel initiatief.

6. Timing

Het volgende voorlopige tijdschema wordt voorgesteld:

- Maart-april 2018: brede raadpleging van de stakeholders over het voorstel
- Mei-juni 2018: analyse van de ontvangen feedback en aanpassingen
- Juli 2018: publicatie van de kwaliteitsnorm
- Bestaande duurzame financiële producten beschikken over een overgangperiode van zes maanden.

Het doel is dat in januari 2019 een groot aantal producten op de huidige lijsten van Febelfin/BEAMA¹³ voldoet aan de kwaliteitsnorm en het label kan ontvangen.

¹² Zoals het LuxFLAG ESG-label (<https://www.luxflag.org/labels/esg/about-label.html>), het Franse openbare SRI-label (<http://www.lelabelisr.fr/en>), het Duitse FNG-label (<http://www.fng-siegel.org/en/>).

¹³ Zie de lijsten op <http://www.duurzaamsparenenbeleggen.be>

B. Vereisten van de kwaliteitsnorm

Kader

Het landschap van duurzame en verantwoorde financiën wordt gevormd door wereldwijde beginselen en internationale kaders zoals:

- “Global Compact”-initiatief van de VN (UNGC)¹⁴
 - Beginselen inzake mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en corruptie
- Beginselen voor verantwoord beleggen van de VN (UN PRI)¹⁵
 - Principes inzake de aanpak van ESG(-risico), betrokkenheid, impactrapportage, prestatiemetingen
- Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN (DOD's of SDG's)¹⁶
 - Wereldwijde doelstellingen voor thematische belegging, impactbelegging en belegging in het kader van duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG-belegging)
- Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC):
Overeenkomst van Parijs¹⁷
 - Financiële sector inzetten voor klimaatveranderingsmitigatie en –aanpassing

Hoewel deze kaders op hoog niveau niet altijd eenvoudig in de praktijk kunnen worden gebracht en verschillende toepassingsgebieden hebben, zullen aanbieders en beheerders van duurzame financiële producten deze kaders gebruiken als inspiratiebron en leidraad.

Basisbeginselen

De kwaliteitsnorm is opgebouwd rond 5 basisbeginselen:

¹⁴ 10 beginselen: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>

¹⁵ 6 beginselen: <https://www.unpri.org/about/the-six-principles>

¹⁶ 17 doelstellingen: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs>

¹⁷ De centrale doelstelling van de Overeenkomst van Parijs is de wereldwijde reactie op de dreiging van klimaatverandering te versterken door de wereldwijde temperatuurstijging deze eeuw ruim onder de 2 graden Celsius boven het pre-industriële niveau te houden en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging nog verder te beperken tot 1,5 graden Celsius. Meer specifiek over klimaatfinanciering, zie:

http://unfccc.int/cooperation_and_support/financial_mechanism/items/2807.php

1. Duurzaamheidsstrategieën: een veelzijdige aanpak van duurzaamheid
2. Uitsluitingen: sommige bedrijven hebben niets te zoeken in een duurzame portefeuille
3. Transparantie: wat wordt er in aanmerking genomen en hoe?
4. Informatie: bruikbare informatie voor de klant
5. Toezicht: de daad bij het woord voegen

De vereisten die uit deze beginselen voortvloeien en richtsnoeren voor de interpretatie en uitvoering ervan worden hieronder weergegeven.

1. Duurzaamheidsstrategieën

Een duurzaam financieel product brengt duurzaamheid in de praktijk door ten minste de twee volgende strategieën toe te passen:

- Negatieve screening en uitsluiting, en
- Integratie van ESG-factoren.

En één of meer van de volgende aanvullende strategieën:

- Positieve screening/"best-in-class"-benadering
- Doorlichting op basis van normen
- Thematisch duurzaam beleggen
- Impactbeleggingen en sociale investeringen

Alle activa in een duurzame portefeuille worden getoetst op hun duurzaamheid.

1.1 Uitvoeringsrichtsnoeren

1.1.1 Gebruik van duurzaamheidsstrategieën

- De Global Sustainable Investment Alliance (GSIA)¹⁸ en Eurosif stellen zeven duurzaamheidsstrategieën vast:
 1. Negatieve screening en uitsluiting
 2. Positieve screening/"best-in-class"-benadering
 3. Doorlichting op basis van normen
 4. Integratie van ESG-factoren (ESG: ecologisch, sociaal, goed bestuur)
 5. Thematisch duurzaam beleggen¹⁹
 6. Impactbeleggingen en sociale investeringen
 7. Engagement en actief aandeelhouderschap
- Een duurzaam product gebruikt ten minste drie van bovenstaande strategieën:
 1. Negatieve screening en uitsluiting: zie tweede beginsel
 2. Integratie van ESG-factoren: bij het beheer van de producten wordt rekening gehouden met alle dimensies van duurzaamheid (ecologisch, sociaal, goed

¹⁸ Global Sustainable Investment Review 2016, p.6 <http://www.gsi-alliance.org/members-resources/trends-report-2016/>. Zie ook het boek *Ethisch beleggen is voor iedereen*, Dirk Coeckelbergh, Siem de Ruijter, Staf Lavergne, Herwig Peeters, LannooCampus, 2016.

¹⁹ Zie ook het in kaart brengen van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (DOD's) ten opzichte van het ontwerpkader Duurzame taxonomie in bijlage 3 "Informal supplementary document on the sustainability taxonomy" van het verslag van de HLEG on Sustainable Finance: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/180131-sustainable-finance-final-report-annex-3_en.pdf

bestuur). Zo is bijvoorbeeld een “groen fonds” dat uitsluitend op het milieu is gericht onvoldoende.

3. Ten minste één aanvullende strategie:

Engagement en actief aandeelhouderschap zal echter niet de enige aanvullende strategie zijn.

- Indien het duurzame product de financiering van fossiele brandstofbedrijven niet uitsluit, zal engagement en actief aandeelhouderschap ten aanzien van deze bedrijven als vierde strategie worden gehanteerd.

1.1.2 Engagement en actief aandeelhouderschap

- Bij het gebruik van engagement en actief aandeelhouderschap²⁰ als duurzaamheidsstrategie wordt een verslag beschikbaar gesteld waarin wordt aangegeven voor welke onderwerpen actief aandeelhouderschap werd uitgevoerd en hoe.

1.1.3 Graad van portefeuillescreening

- Een duurzame portefeuille mag niet systematisch (structureel en permanent) activa bevatten die op geen enkele manier op hun duurzaamheid kunnen worden getoetst, d.w.z. op basis van geen enkele interne of externe methodologie. Tijdelijke afwijkingen om technische redenen zijn toegestaan.²¹

1.1.3.1 DAKFONDSEN

- In het algemeen moeten alle deelfondsen in een duurzaam dakfonds ook duurzaam zijn en bijgevolg voldoen aan de kwaliteitsnorm. Niet alle onderliggende fondsen hoeven echter officieel te beschikken over het duurzaamheidslabel.
- Wanneer derden die onderliggende fondsen beheren niet over een officieel beleid beschikken rond de vereisten van de kwaliteitsnorm (bv. over uitsluitingen) op basis waarvan de naleving op niveau van het dakfonds kan worden beoordeeld, kan de portefeuille van het dakfonds door middel van een ‘doorkijkmethode’ worden geëvalueerd. In dat geval wordt de beoordeling gebaseerd op de feitelijke lijst van ondernemingen in portefeuille in plaats van op beschikbare beleidslijnen. De beoordeling volgens de doorkijkmethode moet regelmatig worden gecertificeerd door een onafhankelijke audit.
- De dakfondsbeheerder moet aan de beheerders van de onderliggende fondsen duidelijk zijn verwachtingen melden over de invulling van duurzaamheid op het niveau van het onderliggende fonds en blijft aansprakelijk voor de overeenstemming van deze invullingen met de kwaliteitsnorm.

²⁰ Bij actief aandeelhouderschap gaat de productbeheerder in dialoog met de ondernemingen waarin hij belegt en maakt hij, als institutionele aandeelhouder, gebruik van zijn stemrecht op algemene vergaderingen.

²¹ Bijvoorbeeld: tijdelijke onbeschikbaarheid van ESG-gegevens over obligaties op moment van beursintroductie, over kleine ondernemingen, enz. of tijdelijk geen of onvoldoende duurzame afgeleide instrumenten op de markt.

1.1.3.2 AFGELEIDE EN GESTRUCTUREERDE PRODUCTEN

- In het geval van producten met beschermingskenmerken moeten beide onderdelen van de portefeuille op hun duurzaamheid worden beoordeeld: het vastrentend gedeelte dat de kapitaalbescherming biedt enerzijds, en het aandelen of derivaten gedeelte dat het rendement biedt, anderzijds. In het geval van afgeleide instrumenten zijn het de ondernemingen in de onderliggende korf die op hun duurzaamheid moeten worden beoordeeld en niet het afgeleide instrument of de uitgevende instelling.
- Om redenen van efficiëntie kunnen de instrumenten die het beschermingskenmerk van duurzame gestructureerde producten waarborgen, deel uitmaken van een breder beleggingsuniversum (met duurzame en niet-duurzame instrumenten). In ieder geval moet ten minste een equivalent gedeelte van het totaal van deze instrumenten voldoen aan de relevante voorwaarden van de kwaliteitsnorm.
- Traditionele afgeleide producten kunnen voor een beperkte periode worden gebruikt in het kader van efficiënt portefeuillebeheer: om wijzigingen in de beleggingsstrategie uit te voeren of ter bescherming van de cliënten in uitzonderlijke marktomstandigheden.
- In deze gevallen wordt de cliënten volledige en bruikbare transparantie geboden.

2. Uitsluitingen

Met een duurzaam financieel product mag niet worden gefinancierd:

- ergste overtreders van het Global Compact van de VN
- wapens
- tabak
- steenkool
- niet-conventionele olie- en gasindustrie

Als alle fossiele brandstoffen, met inbegrip van de conventionele olie- en gasindustrie, zijn uitgesloten, wordt een extra stempel van "fossilvrij" toegekend.

Als de conventionele olie- en gasindustrie niet worden uitgesloten, is engagement en actief aandeelhouderschap met betrekking tot deze sector vereist.

2.1 Algemene opmerkingen

- Financiële producten die gericht zijn op duurzaamheid, financieren of ondersteunen geen ondernemingen die praktijken die algemeen als niet-duurzaam worden beschouwd, voortzetten of niet snel genoeg afbouwen.
- In de kwaliteitsnorm zijn bewust niet alleen procesmatige vereisten (bv. ESG-integratie/zorgvuldigheidsvereisten, rapportage) opgenomen maar ook vereisten aan de portefeuille (bijvoorbeeld uitsluitingen).
- Het doel en het beoogde effect van de uitsluiting van specifieke bedrijven en bedrijfssectoren is niet om hun financiering weg te halen, alsof dit zou lukken, maar om een duidelijk signaal te geven dat de activiteiten van de uitgesloten ondernemingen beschouwd worden als geen plaats te hebben in een duurzame toekomstbestendige samenleving.
- Om een zinvolle impact te hebben op de overgang naar een duurzame economie en samenleving, moet de integratie van duurzaamheidsoverwegingen (ESG) ook verder gaan dan deze niche en zijn weg vinden naar de gangbare financiële producten en diensten zodat ondernemingen worden ondersteund en aangemoedigd in hun overgang naar duurzamere bedrijfspraktijken. De niche van duurzame financiële producten bevoordeelt echter ondernemingen die al een lange weg hebben afgelegd en duurzaam toekomstbestendig zijn.
- De voorgestelde uitsluiting is beperkt. Dit betekent dat het enkel per onderneming wordt toegepast, op activiteiten die als zeer schadelijk voor het milieu en de samenleving worden beschouwd, en enkel wanneer actief aandeelhouderschap niet langer een effectieve of nuttige strategie is. De conventionele olie- en gasector is bijvoorbeeld niet uitgesloten,

maar engagement en actief aandeelhouderschap is wel vereist. In tegenstelling tot ondernemingen die nieuwe steenkoolcentrales blijven bouwen, kan actief aandeelhouderschap nog steeds worden beschouwd als een nuttige strategie voor conventionele olie- en gasbedrijven.

2.2 Uitvoeringsrichtsnoeren

2.2.1 Schadelijke activiteiten worden op meerdere niveaus uitgesloten

1. Een productbeheerder gebruikt uitsluitingscriteria en lijsten om de meest schadelijke ondernemingen weg te filteren.
2. Een productbeheerder beschikt over specifieke interne/bedrijfseigen zorgvuldigheidsprocessen om (eventueel) bijkomende schadelijke ondernemingen uit te filteren die niet eerder waren uitgesloten. Deze zorgvuldigheidsvereisten moeten worden ondersteund door geschikte interne en/of externe middelen.
3. Productbeheerders kunnen aan de hand van een duurzaamheidsstrategie alleen de minst schadelijke of meest gunstige ondernemingen selecteren. Bijvoorbeeld een "best-in-class"-strategie, impactbeleggen (zie Beginsel 1).

Het resultaat van deze gecombineerde aanpak moet leiden tot een portefeuille zonder noemenswaardige blootstelling aan niet-duurzame activiteiten.

2.2.2 Interpretatie van uitsluitingen met betrekking tot ondernemingen

- Bij de doorlichting van ondernemingen moet rekening worden gehouden met activiteiten van de onderneming zelf of via entiteiten waarover de onderneming zeggenschap heeft (d.w.z. meer dan 50% aandeelhouderschap).
- De gebruikte toleranties voor blootstelling houden rekening met de beschikbare graad van detail van deze bedrijfsgegevens.
- Hierbij moet worden opgemerkt dat de tolerantie voor blootstelling aan een uitgesloten activiteit op portefeuilleniveau per definitie veel lager is dan de blootstellingstolerantie op bedrijfsniveau.
- Aan alle vereisten moet tegelijk worden voldaan.
- De criteria onder de hoofding "Vereisten" hieronder hebben voorrang op de diverse uitsluitingslijsten die als achtergrond wordt vermeld.

2.2.2.1 ZWAARSTE OVERTREDERS VAN HET GLOBAL COMPACT VAN DE VN

2.2.2.1.1 VEREISTEN

- Alle ondernemingen uitsluiten die een onaanvaardbaar risico vormen om bij te dragen tot of verantwoordelijk te zijn voor:
 - a) ernstige of systematische schendingen van de mensenrechten, zoals moord, foltering, vrijheidsbeneming, dwangarbeid en de ergste vormen van kinderarbeid
 - b) ernstige schendingen van de rechten van personen in oorlogs- of conflictsituaties
 - c) ernstige milieuschade
 - d) handelingen of nalatigheden die op algemeen ondernemingsniveau leiden tot onaanvaardbare uitstoot van broeikasgassen

- e) grove corruptie
- f) andere bijzonder ernstige schendingen van fundamentele ethische normen
- Een zorgvuldigheidsproces inzake ESG hebben opgezet dat de beleggingen in ondernemingen opvolgt en beoordeelt op basis van hun naleving van de 10 beginselen van het Global Compact van de VN²².

2.2.2.1.2 ACHTERGROND

- De volgende lijsten kunnen als referentie dienen om aan deze voorwaarde te voldoen:
 - Het onderdeel *Conduct-based exclusions*²³ (Uitsluitingen op basis van gedrag) in de ethische uitsluitingslijst van Norges Bank Investment Management (NBIM)²⁴ en afdeling 3 van de richtlijnen van het GPF²⁵ kunnen als referentie dienen.
 - De uitsluitingslijst²⁶ van het Luxemburgse « Fonds de compensation commun au régime général de pension » (FDC)²⁷

2.2.2.2 WAPENS

2.2.2.2.1 VEREISTEN

- Alle ondernemingen uitsluiten die met wapens verband houdende activiteiten uitvoeren die in België niet mogen worden gefinancierd (antipersoonsmijnen, clustermunitie, verarmd uranium, biologische/chemische wapens)²⁸.
- Alle ondernemingen uitsluiten die meer dan 10% van hun inkomsten halen uit de productie van wapens of op maat gemaakte onderdelen daarvan.²⁹

²² <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>

²³ 30 bedrijven uitgesloten op 29/6/2017 <https://www.nbim.no/en/responsibility/exclusion-of-companies/>

²⁴ Norges Bank Investment Management (NBIM): <https://www.nbim.no/en/>. Beheerder van het Noorse overheidspensioenfonds (Government Pension Fund Global (GPF)).

²⁵ Richtsnoeren voor observatie en uitsluiting van het Noorse overheidspensioenfonds (GPF): http://etikkradet.no/files/2017/04/Etikkradet_Guidelines- eng 2017 web.pdf

²⁶ Uitsluitingslijst van 68 ondernemingen (4/12/2017) op basis van een analyse van de Scandinavische onderneming GES:

http://www.fdc.lu/fileadmin/file/fdc/Liste_d_exclusion_20171204.pdf

²⁷ Beleid voor maatschappelijk verantwoordelijkheid van de FDC <http://www.fdc.lu/en/socially-responsible-investment/>

²⁸ Er is geen officiële lijst van deze ondernemingen. Om de naleving van de Belgische Wapenwet (het verbod op het financieren van controversiële wapens) te ondersteunen, heeft BEAMA echter een screeningcontract voor de hele sector gesloten met het onderzoeksbureau ISS Ethix. De BEAMA-leden die voor deze dienst zijn ingeschreven, hebben toegang tot een lijst van uitgesloten ondernemingen: https://www.issgovernance.com/file/products/iss-ethix_controversial-weapons-screening.pdf. KBC Groep publiceert ook een lijst van controversiële wapenbedrijven: https://www.kbc.com/en/system/files/doc/sustainability-reponsability/FrameworkPolicies/CSD_KBCBlacklist.pdf.

²⁹ Wapens worden omschreven als producten of basisonderdelen van producten die “ontworpen zijn om te verwonden/doden” en uitsluitend voor militaire doeleinden worden gebruikt. Op maat gemaakte onderdelen zijn onderdelen die voornamelijk worden ontwikkeld om in een wapensysteem te worden verwerkt.

- Alle ondernemingen uitsluiten die kernwapens of op maat gemaakte onderdelen van kernwapens verkopen aan landen die het non-proliferatieverdrag niet hebben ondertekend.
- Een zorgvuldigheidsproces inzake ESG hebben opgezet dat beleggingen in ondernemingen die verbonden zijn met de wapenindustrie opvolgt en beoordeelt.

2.2.2.2.2 ACHTERGROND

- Belgische wet die alle financiering verbiedt van ondernemingen die betrokken zijn bij antipersoonsmijnen, submunitie of verarmd uranium.³⁰

2.2.2.3 TABAK

2.2.2.3.1 VEREISTEN

- Alle ondernemingen uitsluiten die meer dan 10% van hun inkomsten halen uit de productie van tabak, producten die tabak bevatten of de distributie van deze producten.
- Over een zorgvuldigheidsproces inzake ESG beschikken dat beleggingen in ondernemingen die verbonden zijn met tabaksproductie opvolgt en beoordeelt.

2.2.2.3.2 ACHTERGROND

- WHO-Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging (FCTC)³¹
- Maatregel voor tabaksbedrijven in het Global Compact van de VN³²
- Initiatief voor tabaksvrije portefeuilles³³
- Het onderdeel *Product-based exclusion* (Uitsluiting op basis van product) over tabaksproductie³⁴ in de ethische uitsluitingslijst van NBIM kan als referentie dienen.

2.2.2.4 STEENKOOL

2.2.2.4.1 VEREISTEN

- Alle ondernemingen uitsluiten³⁵:
 - waarvan 10% of meer van de inkomsten afkomstig zijn uit steenkool³⁶, of

³⁰ Artikel 8, wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens ("Wapenwet"):

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a1.pl?language=nl&caller=list&cn=2006060830&la=n&fromtab=wet&sql=dt='wet'&tri=dd+as+rank&rech=1&numero=1#LNK0005

³¹ <http://www.who.int/fctc/en/>

³² Met ingang van 15 oktober 2017 heeft het Global Compact van de VN nieuwe integriteitsmaatregelen ingevoerd, zoals de beursnotering schrappen van bedrijven die tabak vervaardigen of produceren.

³³ <http://www.tobaccofreeportfolios.org/>

³⁴ 20 bedrijven uitgesloten op 29/6/2017 <https://www.nbim.no/en/responsibility/exclusion-of-companies/>. Definitie van tabaksproducent: <https://nettsteder.regjeringen.no/etikkradet-2017/files/2017/02/Rec-tobacco-English2009.pdf>

³⁵ Bedrijven die voldoen aan ten minste een van deze criteria worden uitgesloten.

³⁶ De berekening van het aandeel van steenkool in de inkomsten, die is geïnspireerd op de methodologie van Urgewald, omvat onder meer: steenkoolmijnbouw, steenkooltransport,

- waarvan 30% of meer van de energieproductie door de onderneming gebaseerd is op steenkool, of
 - waarvan de jaarlijkse steenkoolproductie 20 miljoen ton of meer bedraagt, of
 - waarvan de geïnstalleerde kolengestookte capaciteit 10.000 MW of meer bedraagt, of
 - die plannen hebben voor steenkoolmijnbouw of uitbreiding van steenkoolenergie.
- Over een zorgvuldigheidsproces inzake ESG beschikken dat beleggingen in ondernemingen die verband houden met steenkoolproductie of op steenkool gebaseerde energie opvolgt en beoordeelt.

2.2.2.4.2 ACHTERGROND

- De volgende lijsten kunnen als referentie dienen om aan deze vereiste te voldoen:
 - Global Coal Exit List (CGEL)³⁷ en de Global Coal Exit List (CGEL) 120 Top Coal Plant Developers³⁸
 - Carbon Underground Coal 100³⁹
 - Het onderdeel *Product-based exclusion* (Uitsluiting op basis van product) over de productie van steenkool of energie op basis van steenkool in de ethische uitsluitingslijst van NBIM⁴⁰

2.2.2.5 NIET-CONVENTIONELE OLIE- EN GASINDUSTRIE

2.2.2.5.1 VEREISTEN

- Alle ondernemingen uitsluiten waarvan 10% of meer van de inkomsten van de onderneming gebaseerd zijn op niet-conventionele olie- en gaswinning zoals teerzand, schaliegas of Arctische boringen.
- Over een zorgvuldigheidsproces inzake ESG beschikken dat beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn bij niet-conventionele olie- en gaswinning opvolgt en beoordeelt.

2.2.2.5.2 ACHTERGROND

- De Carbon Underground Tar Sands 20⁴¹ kan als referentie dienen.

steenkoolverkoop en -handel, steenkoolenergie en -distributie, steenkoolverwerking, steenkooluitrusting, steenkoolontginning en alle andere activiteiten die geheel of gedeeltelijk verband houden met steenkool. Inkomsten uit cokesproductie en staalproductie worden niet opgenomen onder "inkomsten uit steenkool". (<https://coalexit.org/methodology>)

³⁷ Databank van Urgewald <https://coalexit.org/database-full>

³⁸ Lijst opgesteld door Urgewald, een Duitse ngo voor milieu- en mensenrechten:

<https://coalexit.org/database>

³⁹ Lijst opgesteld door Fossil Free Indexes LLC <http://fossilfreeindexes.com/research/the-carbon-underground/>. Versie voor niet-commercieel gebruik beschikbaar via

<http://fossilfreeindexes.com/asyousow/>. Deze lijst wordt gebruikt door desinvesteringbewegingen zoals 350.org en Divest/Invest.

⁴⁰ 69 bedrijven uitgesloten op 29/6/2017 <https://www.nbim.no/en/responsibility/exclusion-of-companies/>

⁴¹ Zie <http://fossilfreeindexes.com/research/tar-sands/>

2.2.2.6 CONVENTIONELE OLIE -EN GASINDUSTRIE

2.2.2.6.1 VEREISTEN

- Over een zorgvuldigheidsproces inzake ESG beschikken dat beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn bij conventionele olie- en gaswinning opvolgt en beoordeelt.
- Een actief aandeelhoudersbetrokkenheidsbeleid voeren om de overgang van olie- en gasbedrijven naar een koolstofarme bedrijfsmodel te versnellen en hun O&O op het gebied van alternatieve energietechnologieën te ondersteunen.

2.2.2.6.2 ACHTERGROND

Overwegende dat

- er een debat loopt over de rol van conventionele olie- en gasbedrijven bij de overgang naar een koolstofarme samenleving, in het licht van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen en de Overeenkomst van Parijs over het klimaat;
- de verwachtingen en interpretaties van duurzame beleggingen en de beperkingen met betrekking tot fiduciaire verplichting en financieel rendement sterk kunnen verschillen tussen particuliere, private en institutionele beleggers;
- de kwaliteitsnorm ervoor zou moeten zorgen dat een duurzaam beleggingsproduct het standaardaanbod is voor alle potentiële beleggers;

Wordt er voorgesteld dat

- de kwaliteitsnorm van meet af aan niet te streng mag zijn om potentiële (institutionele) beleggers niet af te schrikken en op die manier de duurzame financieringsmarkt kansen en groei te ontzeggen;
- de conventionele olie- en gasector niet wordt uitgesloten van duurzame producten. Er moet echter wel een actief beleid voor aandeelhoudersbetrokkenheid worden opgezet om de overgang van deze ondernemingen naar een koolstofarme bedrijfsactiviteit te versnellen en hun O&O op het gebied van alternatieve energietechnologieën te ondersteunen;
- het standpunt van de productbeheerder over fossiele brandstoffen prominent en eenduidig zal worden vermeld en kan variëren van “fossielvrij” tot een uitgewerkt beleid voor actieve aandeelhoudersbetrokkenheid dat is gericht op een geleidelijke afbouw;
- productbeheerders in hun beleid voor fossiele brandstoffen kunnen verwijzen naar algemene klimaatverklaringen (op groepsniveau) waarin zij aangeven en verduidelijken hoe zij rekening houden met klimaatverandering en hoe zij omgaan met klimaatgerelateerde risico's in hun gehele bedrijfsvoering.

2.2.2.7 “FOSSIELVRIJ”

2.2.2.7.1 VEREISTEN

- Bovenop de vereisten inzake steenkool (2.2.2.4) en de niet-conventionele olie- en gasindustrie (2.2.2.5):

- Alle ondernemingen uitsluiten⁴²:
 - waarvan 10% of meer van de inkomsten afkomstig zijn uit de conventionele olie- en gasindustrie, of
 - waarvan 30% of meer van de energieproductie door de onderneming gebaseerd is op conventionele olie- en gasindustrie.

2.2.2.7.2 ACHTERGROND

- De volgende lijsten kunnen als referentie dienen om aan deze vereiste te voldoen:
 - Carbon Underground 200⁴³
 - Toekomstige uitsluitingslijsten inzake de olie- en gasindustrie van NBIM⁴⁴
- Resolutie van het Europees Parlement van 4 oktober 2017 over de VN-klimaatconferentie van 2017 in Bonn in Duitsland (COP23)⁴⁵

2.2.3 Interpretatie van uitsluitingen met betrekking tot landen

2.2.3.1 VEREISTEN

- De financiering uitsluiten van landen (overheidsschulden en staatsbedrijven) die onderworpen zijn aan internationale sancties of die de beginselen van het Global Compact van de VN schenden (Zie 2.2.2.1).
- Over een zorgvuldigheidsproces inzake ESG beschikken dat beleggingen in landen of in ondernemingen die actief zijn in of samenwerken met bepaalde landen opvolgt en beoordeelt.
 - Het zorgvuldigheidsproces inzake ESG kan OESO-landen en niet-OESO-landen/opkomende landen beoordelen op verschillende criteria.

⁴² Ondernemingen die voldoen aan ten minste een van deze criteria worden uitgesloten.

⁴³ De Carbon Underground 200TM is een lijst van de 100 grootste openbare olie- en gasbedrijven en de 100 grootste openbare steenkoolbedrijven wereldwijd, gemeten aan de hand van de potentiële CO₂-uitstoot van hun meegedeelde fossiele brandstofreserves. De lijst wordt driemaandelijks bijgewerkt en dient als basis voor een negatieve filter op de S&P 500. In de lijst zijn 97% van alle fossiele brandstofreserves en het daaraan verbonden potentieel aan CO₂-uitstoot van openbare bedrijven wereldwijd opgenomen. Om die reden wordt de Carbon Underground 200 door beleggingsadviseurs gebruikt als negatieve filter voor beleggers die blootstelling willen vermijden aan bedrijven die zich in belangrijke mate bezighouden met de exploratie en ontginning van fossiele brandstoffen. 350.org heeft de Carbon Underground 200 aangenomen als officiële lijst voor de desinvesteringbeweging. Zie <http://fossilfreeindexes.com/research/the-carbon-underground/>.

Versie voor niet-commercieel gebruik beschikbaar via <http://fossilfreeindexes.com/asyousow/>

⁴⁴ De Centrale Bank raadt het Noorse staatsinvesteringsfonds aan om beleggingen in de olie- en gasindustrie af te stoten: <http://divestinvest.org/norgesbank/>

⁴⁵ Het EP vraagt om een ambitieuze toezegging van regeringen en openbare en private financiële instellingen, zoals banken, pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen, om hun leningen en investeringen op de "ruim onder 2 °C"-doelstelling af te stemmen en niet langer te investeren in fossiele brandstoffen, onder meer door uitvoerkredieten voor investeringen in fossiele brandstoffen geleidelijk af te bouwen.

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0380+0+DOC+XML+Vo//NL>

- In de algemene beoordeling van de landen kan niet enkel rekening worden gehouden met het niveau van politieke rechten, maar ook met het niveau van welzijn⁴⁶: bv. onderwijs, gezondheidszorg.
- Voor klimaatverandering: rekening houden met de nationale verslagen over de uitvoering van de Conferentie van de Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (COP).⁴⁷

2.2.3.2 ACHTERGROND

- De volgende landscreeningsmethodes kunnen als inspiratiebron dienen: DegroofPetercam⁴⁸, RobecoSAM⁴⁹, Morningstar⁵⁰.

⁴⁶ Bijvoorbeeld door de menselijke ontwikkelingsindex (HDI) of de groei in deze index als maatstaf te gebruiken <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>

⁴⁷ http://unfccc.int/national_reports/items/1408.php

⁴⁸ <https://press.degroofpetercam.be/which-countries-are-eligible-for-responsible-investing>

⁴⁹ <http://www.robecosam.com/images/Country-Sustainability-Paper-en.pdf>,
<http://www.robecosam.com/en/sustainability-insights/about-sustainability/country-sustainability-ranking/>

⁵⁰ <http://www.morningstar.com/blog/2017/11/02/global-esg-investing.html>

3. Transparantie

Bij een duurzaam financieel product wordt een overzicht gegeven van de positie ervan ten opzichte van potentieel niet-duurzame praktijken en kwesties die onderwerp zijn van maatschappelijke discussies en controverses, zoals:

- kernenergie
- mijnbouwsector
- onderdrukkende regimes
- schendingen van arbeidsrechten
- belastingontduiking
- enz.

Voor elke kwestie wordt aangegeven of er al dan niet sprake is van een specifiek beleid. Indien dat het geval is, wordt er meer informatie over dat beleid beschikbaar gesteld.

3.1 Uitvoeringsrichtsnoeren

- De productbeheerder zal een of meer documenten verstrekken waarin zijn standpunt ten aanzien van alle onderstaande kwesties beknopt wordt beschreven. Eén document kan van toepassing zijn op meerdere portefeuilles. Het is mogelijk om te verwijzen naar bestaande gepubliceerde algemene en specifieke beleidslijnen.
- In het algemeen moet in een beleid ter zake worden uitgelegd hoe mogelijke negatieve effecten kunnen worden voorkomen of geminimaliseerd.⁵¹
- Voor het beleid inzake proces- en gedragsgerelateerde kwesties kan worden verwezen naar algemene zorgvuldigheidsprocessen inzake ESG, de naleving van het Global Compact en/of “best-in-class”-methodologie, maar nuttige details moeten worden vermeld.
- Lijst van controversiële onderwerpen:

Productgerelateerde kwesties

- Ondernemingen in de wapenindustrie
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de tabaksteelt en -verwerking
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de ontginning of verwerking van steenkool

⁵¹ Zie ook de mogelijke maatstaven in het ontwerp van duurzame taxonomie in bijlage 3 van het verslag van de HLEG on Sustainable Finance “Informal supplementary document on the sustainability taxonomy”: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/180131-sustainable-finance-final-report-annex-3_en.pdf

- Ondernemingen die betrokken zijn bij de ontginning of verwerking van niet-conventioneel olie of gas
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de ontginning van conventioneel olie of gas
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van kernenergie
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van alcohol
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van inhoud voor volwassenen
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de organisatie van gokproducten of -diensten
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de verwerking van bont
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van genetisch gemodificeerde organismen
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van palmolie
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van houtpulp
- Onderneming in de visserijsector
- Ondernemingen in de mijnbouwsector
- Ondernemingen die testen op dieren
- Ondernemingen die actief zijn in landen met onderdrukkende regimes
- Overheidspapier van landen waar een onderdrukkend regime aan de macht is
- Overheidspapier van landen waar de doodstraf wordt uitgevoerd
- Termijnovereenkomsten op landbouwgrondstoffen

Proces- en gedragsgerelateerde kwesties

- Schending van de mensenrechten
 - Schending van arbeidsrechten
 - Schade aan het milieu
 - Corruptie
 - Belastingontduiking
 - Overmatige vergoeding
 - Schade aan de biodiversiteit
 - Niet-duurzaam watergebruik
 - Ondernemingen die een landbezettingsbeleid voeren
- De specifieke kwesties in de lijst kunnen in de loop der tijd veranderen, afhankelijk van het actuele maatschappelijke debat.
 - Voor elke kwestie wordt aangegeven of:
 - a) er een uitsluitingsbeleid is, of
 - b) er geen uitsluitingsbeleid is, maar de kwestie deel uitmaakt van de duurzaamheidsanalyse (ESG), of
 - c) het geen deel uitmaakt van een duurzaamheidsanalyse, of
 - d) het niet relevant voor het specifieke product

In het geval van a) en b) wordt meer gedetailleerde informatie over het beleid verstrekt, bv.:

- blootstellingstoleranties, specifieke beleggingsvoorwaarden, uitzonderingen
- korte beschrijving van het ESG-analyseproces en de gebruikte externe bronnen

4. Informatie

Alle voor de potentiële klant relevante informatie over het duurzame karakter van het product dient op een duidelijke, begrijpelijke en vergelijkbare wijze beschikbaar te zijn.

Deze informatie wordt centraal verzameld op een speciale website, in de vorm van een gestandaardiseerd "Duurzaamheid ID" voor elk product.

Voor commerciële en wettelijk verplichte informatie wordt verwezen naar de verdeler of beheerder van het product.

4.1 Uitvoeringsrichtsnoeren

- Het duurzame karakter van het product wordt duidelijk in de prospectus vermeld.
- Een productbeheerder of distributeur verstrekt alle relevante informatie die een klant nodig heeft om met kennis van zaken te kunnen beslissen of het product aan zijn persoonlijke verwachtingen inzake duurzaamheid voldoet.
- In het "Duurzaamheid ID" van een product wordt samengevat en geïllustreerd hoe het product overeenstemt met de kwaliteitsnorm.
- De speciale website zal worden beheerd door een centrale certificeringsagentschap (zie Beginsel 5).

5. Toezicht

Een onafhankelijke en gekwalificeerde derde zal erop toezien dat het beheer en de portefeuille van een product overeenstemt met het duurzaamheidsbeleid dat wordt vooropgesteld.

Een afzonderlijk, centraal certificeringsagentschap zal:

- de onafhankelijke derde partij erkennen die door een duurzaam product wordt gebruikt
- erop toezien dat het beleid voor het beheer van een duurzaam product overeenstemt met de vereisten van de kwaliteitsnorm
- het duurzaamheidslabel toekennen

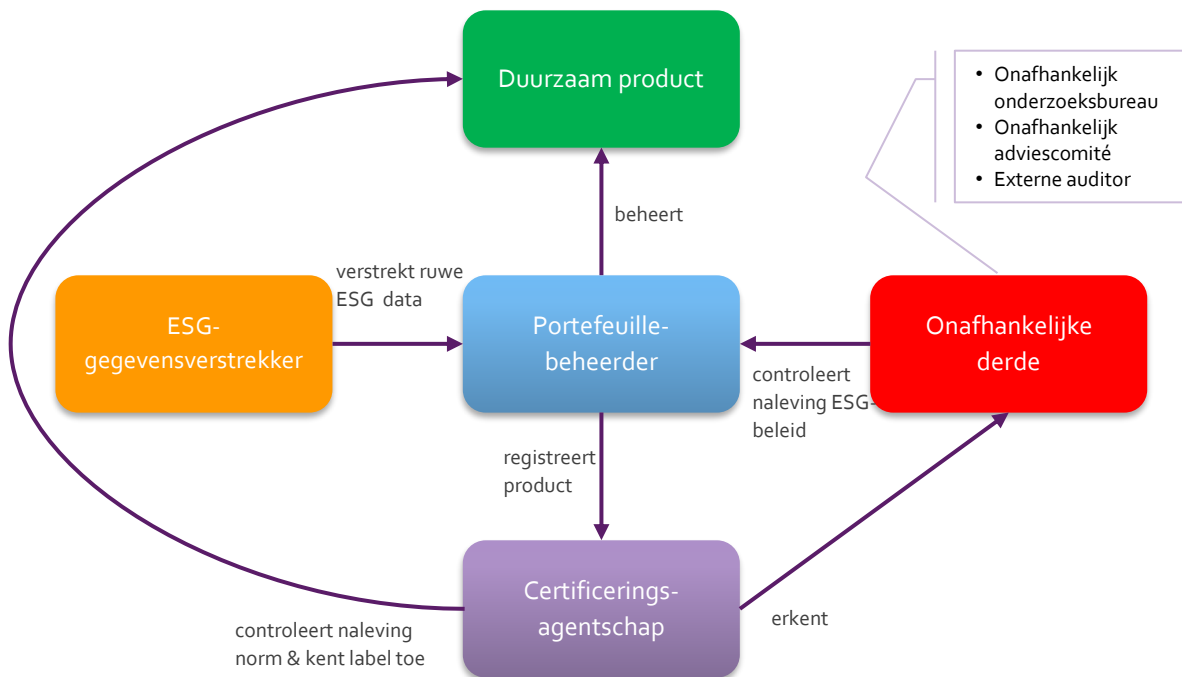
Deze overeenstemming wordt jaarlijks gecontroleerd.

5.1 Uitvoeringsrichtsnoeren

5.1.1 Toezichtsprocedure

- De productbeheerder wijst een gekwalificeerde onafhankelijke derde naar keuze aan om na te gaan of en te verklaren dat de portefeuille voldoet aan het duurzaamheidsbeleid en aan de kwaliteitsnorm (Beginselen 1 & 2 in het bijzonder).
- Deze onafhankelijke derde kan het volgende zijn:
 - Onafhankelijk onderzoeksbureau
 - Onafhankelijk adviescomité
 - Externe auditor
- De geselecteerde onafhankelijke derde moet door het centrale certificeringsagentschap worden erkend. Deze erkenning is gebaseerd op:
 - Onafhankelijkheid van de productbeheerder/distributeur
 - Expertise in duurzaamheidsscreening
- Het centrale certificeringsagentschap kent het label van "Duurzaam" toe op basis van:
 - de verklaring van overeenstemming ondertekend door de erkende onafhankelijke derde
 - naleving van de vereisten inzake transparantie van de kwaliteitsnorm (zie Beginsel 3)
- In geval van wijzigingen in een portefeuille die belangrijk zijn voor het duurzame karakter ervan, wordt een respijttermijn van 3 maanden toegestaan om opnieuw te bevestigen dat aan de norm wordt voldaan.

Grafische weergave

- De ESG-gegevensverstrekker en de onafhankelijke derde kunnen dezelfde organisatie zijn.

5.1.2 Gestructureerde producten

- Gestructureerde producten waarvan de intekenperiode is verstreken en waarvan de onderliggende korf is gewijzigd ten opzichte van het moment van de lancering ervan, door omstandigheden buiten de wil van de beheerder (bv. *corporate action*), kunnen het duurzaamheidslabel behouden tot het einde van de looptijd.
- Indien deze wijziging echter het gevolg is van de beslissing van de beheerder (bv. een periodieke, dynamische verandering in de aandelenkorf), moet de overeenstemming van het product met de kwaliteitsnorm opnieuw worden beoordeeld.

